

Avisledere i 1940

Tønsberg Blad 15.6.40 :

"Vi er med andre ord latt i stikken av våre styremakter."

Smålenenes Sosialdemokrat, juli 1940 :

"Kongehuset og regjeringens stilling."

"Dermed har de ikke lenger noen rett til å utøve myndighet innenfor vårt lands område og deres stilling vil få de alvorligste konsekvenser for det norske folk og ihvertfall for dem selv."

Dagbladet, Oslo, 25.4.40 :

"Gjensidighet"

"Vi har det håp at alt praktisk samarbeid vil foregå i de avgitte lojalitetsforsikringsers ånd. Da vil de tyske myndigheter kunne stole på fortsatt lojalitet fra befolkningen --"

Dagbladet, Oslo, 27.4.40 :

"Grunnlaget"

"Befolkningen i Oslo har hittil vist stor lojalitet overfor de tyske myndigheter og Terbovens proklamasjon gir godt håp om at det samme jobb forhold vil vedvare. ... Og proklamasjonen er holdt i en verdig tone som er egnet til å vekke tillit."

Avisen "Tromsø" , Tromsø, 12.6.40 :

"Men hvilke ulykker har denne to måneders krigstilstand bragt inn over land og folk."

Harstad Tidende, Harstad, 27.9.40 :

"Vår vei fremover "

"Vi går inn i et nytt liv i nær tilknytning til det stortyske riket. Vår vilje, våre evner og vårt arbeid skal for fremtiden konsentreres om å bygge vårt land, utvikle det og føre det frem til større mål i forståelse og godt samarbeide med det nye som er skapt i Europa. Vi må se i øynene at det gamle er forbi."

Adresseavisen, Trondheim, 10.7.40 :

"La oss alle sammen opptre med den verdighet som det sømmer seg gode nordmenn i en alvorlig tid. Den korrekte opptreden enhver vil innrømme at besettestroppene har vist, krever fra vår side en tilsvarende uklanderlig opptreden overfor dem."

Lofotposten, Svolvær, 10.6.40 :

"Norge har oppgitt kampen"

"Et sorgens budskap ble gitt det norske folk fra kongen og regjeringen : Norge har oppgitt kampen. To måneder etter krigens utbrudd har vi måttet erkjenne fiendens overmakt og strekke våben. Kl. 24 ble fiendtlighetene innstillet."

Aftenposten 14.6.40 :

"Hele landet er okkupert og dette okkuperte Norge befinner seg altså ikke lenger i krig med Tyskland."

Buskerud Blad, redaksjonelt, 14.6.40 :

"Situasjonen er i dag den at Norge ikke lenger er i krig med Tyskland"

"Fremtiden" redaksjonelt 14.6.40 :

"Forholdet er da at Norge ikke lenger er i krig med Tyskland."

"Fritt Folk" nr. 1 for 1940 :

"Vær med å bygge opp det frivillige forsvar - uansett om marxistregjeringen ønsker det eller ikke. !" Gå inn i skytterlagene ! "

Stockholmstidningen 10.6.40 :

"Norges tapra strid er slut."

Avisen "Helgeland" Mo i Rana, 12.10.40 :

"Det gamle kommer aldri igjen."

Morgenbladet, Oslo, redaksjonelt 15.6.40 :

"Statsmaktene som befinner seg på den annen side av havet har tapt sin rett og anledning til å utøve funksjoner i Norge... Vi her hjemme må finne en vei som leder ut av det uføre vi befinner oss i."

Bergens Tidende 11.6.40 :

Avisen siterer general Falkenhorsts uttalelse i Deutsche Zeitung 10.6.40 :

"Soldater, motstanderen har oppgitt kampen, har nedlagt våpnene og kapitulert."

Nationen, Oslo, 10.7.40 :

"En kan dessverre ikke fri seg fra den kjedelige følelse at de herrer som reiste fra oss ikke har villet hjelpe til med å få i stand en levelig ordening for dem som var igjen."

Dagbladet, Oslo, redaksjonelt 14.6.40 :

"Kongen og regjeringen lot avgjørende politiske momenter gå forbi, flyktet i interesse for sin egen person til England og slepte endog sønner av vårt land for å adlyde Englands befaling og interesser. Vi må prøve å ordne oss uten dem. I aktivt samarbeid med de tyske myndigheter må nå hele folket ta følgene av den nye stillingen."

Nordlys, Tromsø, leder 10.6.40 :

"Regjeringa vår hadde mot til å proklamere kamp da kamp var uungåelig. Den har også hatt mot til å blåse kampen av fra det øyeblikk den blir hensiktløs."

"Tromsø", Tromsø, 12.6.40 :

"Vårt broderfolk"

"Nyheten om at Kong Haakon og den norske regjering var reist til England og at Norge hadde besluttet seg til å oppgi kampen mot Tyskland kom som en bombe i Stockholm."

Harstad Tidende, Harstad, leder 27.9.40 :

"Vår vei fremover"

"Vi går inn i et nytt liv i nær tilknytning til det stortyske rike."

Aftonbladet, Stockholm, 10.6.40 :

"Man kan tenke hva man vil om årsaken og sammenhengen, men en stat er ikke tjent med at de ekstraordinære forhold i krigstid fortsatt blir opprettholdt etter krigens avslutning. En konge kan ikke regjere sitt land ved brev."

Tidens Tegn, Oslo, 21.6.40 :

"De nakne fakta."

"England som nu skal kjempe alene."

Tidens Tegn, Oslo, 26.6.40 :

"Det er et ledd i disse bestrebelsene for lengst mulig å holde det gående, at man kaprer statssjefer og regjeringer. Denne form for diplomatisk kidnapping var særlig vellykket i Norge."

Lofotposten, Svolvær, redaksjonelt 18.6.40 :

"Det var etter moden overveielse av konge og regjering og etter forslag fra den militære overkommando at fiendtlighetene ble innstillet. Tiltross for at Nord-Norge var ubeseiret fant våre statsmyndigheter at krigen måtte opphøre..."

Arbeideravisen, Trondheim :

"Ut fra det som er skjedd vil det formentlig for alvor gå opp for folket at det står ved et avgjørende veiskille i sitt liv."

De som vil hevde at ovenstående er skrevet etter tysk diktat må være oppmerksom på to ting. For det første at de siterte ledere fra Lofotposten (H) 10.6.40 og Nordlys (A) fra samme dag begge er skrevet før det var kommet en eneste tysker til henhvis Svolvær og Tromsø. For det annet bør de studere redaktør Werner Erichsens vitneprov i Aadahl-saken : "På aktors spørsmål om ikke pressens folk straks skulle ha nektet å skrive tysk propaganda, svarte vitnet at det i begynnelsen ikke var tale om å ta inn annet enn forordninger." (Se referat i Morgenbladet 16.10.48)

Se også Bergens Tidende 18.6.40 :

"Tiltak for å berge avisene"

"Norske aviseieres representantskap holdt forleden møte i Oslo under ledelse av disponert Lindboe."

"Møtet i representantskapet understreket sterkt også betydningen for det norske folk av at landets presse best mulig berges gjennom denne vanskelige periode."

I Lofotpostens referat 24.6.40, 1. side, heter det om samme møte :

"Det gjelder for avisene å holde ut og klare den hårde påkjenning i den overgang som dette er."

Som man ser gis det ikke tilkjenne noen frykt for tysk propaganda.

John Sand

John Sand:

2/10-91

Sandt Folk og Land

Tar de alle feil ?

Som jeg et par ganger har dokumentert her i bladet kan en krigstilstand - etter en rekke folkerettslærdes oppfatning - opphøre uten fredsavtale. Bl.a. kan krigstilstanden opphøre ved at fiendtlighetene ebber ut.

Men som ikke ukjent for bladets lesere har professorene Castberg, Castren, Maurer m.fl. ikke fått noe gjennomslag hos forsvarerne av "oppgjøret." NS-folk måtte forstå at krigstilstanden fortsatte selv om Norge - som motstandskjemperen Svein Blindheim skriver "hadde kapitulert til siste patron."

Tiltross for at det påkledato ikke er inngått noen fredsavtale mellom Tyskland og seiersmaktene har en rekke personligheter gjort samme "feil" som NS-folkene under okkupasjonen: De har ment og hevdet at når krigshandlingene var opphørt så var krigen slutt. Mange går så langt som å betegne situasjonen som fred. Her følger noen eksempler :

Lise Lindbæk i Dagbladets kronikk 22.5.46 : "Her i Norge ble det fred den 8. mai 1945."

Willy Brandt i boken "Krigen i Norge" s. 297 : " De tre stores bekreftelse på at krigen i Europa var slutt kom 8. mai 1945."

Trondheimspressen 9.5.45, 1. side : "Krigen slutt i Europa. Fiendtlighetene opphørte offisielt etter midnatt natt til i dag.

Per Hansson og Johan O. Jensen : " Den lange våren" : " Over det meste av verden lå en umåtelig glede. Det var fred."

Etter Japans kapitulasjon :

Aftenposten, morgennr. stor overskrift 1. side den 15.8.45 : "Den 2. verdenskrig er slutt."

~~Aftenposten morgennr. 10.11.45, side 3 : " Krigstilstanden opphørte som kjent 1 minutt over midnatt."~~

Tilslutt rosinen i pølsen : Endog en så sakkyndig mann som dr. i statsvitenskap, professor Erling Bjøl, tar "feil." i Cappelens verdenhistorie, avsnittet om atomalderen side 21 skriver dr. Bjøl : " Onsdag 15. august 1945 spredte meldingen om fred seg over hele verden."

Og hva med dr. Yngvar Ustvedts boktittel : "Den kalde krigen Den varme freden."

John Sand

Aftenposten, redaksjonelt, 14. juni 1940 : " -og dette okkuperte Norge befinner seg altså ikke lenger i krig med Tyskland."

Victor Mogens i "Tyskerne, Quisling og vi andre s. 264 øverst : "Ingen krig siden 7. juni 1940."